

ONDER DE ROMEINSE KEIZERS WAREN ER HEEL WAT CONTROVERSIËLE FIGUREN. MAAR ALS WE DE LITERATUUR MOGEN GELOVEN, SPANDE DE EXCENTRIEKE HELIOGABALUS DE KROON. PAS VEERTIEN WAS HIJ TOEN HIJ IN 218 TOT KEIZER WERD GEKROOND. ZIJN HEERSCHAPPIJ DUURDE SLECHTS VIER JAAR. TOCH GING HIJ DE GESCHIEDENIS IN ALS EEN GEWETENLOZE TIRAN EN ALS EEN VERWIJFD MONSTER DAT ZICH NIET ALLEEN TE BUITEN GING AAN WREEDHEDEN EN ORGIEËN. MAAR OOK MET ZIJN SYRISCHE ZONNECULTUS REGELRECHTINGING TEGEN DE ROMEINSE TRADITIES.

Het Italiaanse gezelschap Fanny & Alexander gebruikte dit gegeven als uitgangspunt voor de voorstelling *Heliogabalus*, een enigmatisch portret van een adolescente acteur/danser die zich in de intimiteit van zijn kamer keizer of paus waant van een losgeslagen rijk.

De mythomanie, het geweld en de onmogelijkheid tot communicatie worden gesuggereerd door repetitieve beelden, muzikale terreur en een mateloze irritatie die gedurende de voorstelling langzaam maar consequent onder de huid kruipt. Regisseur Luigi de Angelis en dramaturge Chiara Lagani van Fanny & Alexander lichten de voorstelling toe.

Schemerduister. Een claustrofobische ruimte met fel bedrukt, repetitief behangpapier. Een jongen in een rood kardinaalsgewaad bestudeert zijn gezicht in de reflectie van een lepel. Langzaam wordt het licht feller. De opkomende zon? De jongen wendt zijn gelaat behaaglijk naar het licht. Traag kleedt hij zich uit. Behoedzaam tast hij zijn naakte lichaam af, ontdekt hij de mogelijkheden van dit frêle lijf. Met een lippenstift tekent hij een vulva rond zijn navel, een knopje van genot dat hem doet sidderen. Hij kleedt zich weer aan en verlaat de scène. (...)

LUIGI DE ANGELIS: ‘Heliogabalus is een jonge danser/geestelijke van de zonnecultus in Syrië, die op veertienjarige leeftijd door de wil van zijn “moeders” tot keizer wordt gekroond. Ik spreek over “moeders”, omdat er in de fabel van Artaud – maar niet enkel bij hem – veel verwarring bestaat over de vrouwelijke figuren “tante-grootmoeder-moeder”. Tijdens een lange reis, die een jaar duurt, draagt Heliogabalus de Zonnestein met

zich mee. Uiteindelijk belandt hij in Rome, waar hij vier jaar regeert. Hij probeert er een cultus te installeren die uiteindelijk onaanvaardbaar blijkt. De cultus van Heliogabalus, die louter een valstrik was voor de Romeinse soldaten in Syrië, werd een gevaarlijk gif in het Rome van de derde eeuw na Christus.

Dat zijn de schaarse basiselementen waarvan we zijn vertrokken. In onze voorstelling gebeurt alles in een kamer, waarin we pogen de op- en ondergang van Heliogabalus te volgen. De opbouw van zijn figuur staat steeds in relatie met een publiek, het “externe”, een samenleving van onbekenden. Voor ons is het theaterpubliek het Rome dat Heliogabalus adresseert, of nog: de theaterzaal is ons Romeinse volk. Wij willen het

HELIO

probleem van het creatieve proces van de artiest oplossen. We vertrekken van een op zichzelf gerichte en door zichzelf gecreëerde blik en komen uit bij een blik die naar het externe, naar “buiten” is gericht.

Een van de fundamentele aspecten is het “ontluiken” van de figuur. De adolescent kleedt zich eerst uit, stelt zijn naakte lichaam tentoon en bekijkt het met zijn eigen reflexieve blik. Het gaat dus over een figuur die naar buiten treedt door een blik die op zichzelf gericht is en door het verband dat gelegd wordt met enkele externe symbolen. In relatie tot die externe tekens creëert hij de mythe rond zichzelf. Daarmee bedoel ik dat de volledige, narratieve parabool van Heliogabalus zelf doorlopen wordt. Die is trouwens in een paar passages samen te vatten, net omdat er zo weinig geweten is over het verhaal.’

Verwarring. Een tweede jongen in pauselijk habijt betreedt de scène. Hij kleedt zich uit met de rug naar het publiek. Beaat glimlachend bekijkt hij zichzelf in de reflectie van een lepel. Hij wentelt zich in het felle licht en tast zijn lichaam af met de lepel. Hij kijkt omhoog, verstopt zijn geslacht. Is hij man of vrouw? Luid gejuich dat uit een arena lijkt te komen, moedigt zijn stuiptrekkende, penetrerende bewegingen aan. Hij kleedt zich weer aan, en verlaat de scène. (...)